

BASIN BÜLTENİ

Nesli tehlike altındaki köpekbalığı ve vatozlar korunmalı: Ulusal Kıkırdaklı Balıklar Koruma Eylem Planı yayınlandı!

Türk Deniz Araştırmaları Vakfı (TÜDAV), nesli tehlike altındaki köpekbalığı ve vatozlar için Ulusal Kıkırdaklı Balıklar Koruma Eylem Planı'nı kamuoyu ile paylaştı. Önerilen eylem planı son günlerde kamuoyunda avlanmaları infial yaratan nesli tehlike altındaki Manta türü vatozların korunmasını da öneriyor.

11 Mart 2017 tarihinde AA kaynaklı habere göre Akdeniz açıklarında 30 Manta bireyi avlanmış ve İzmir'de karaya çıkarılarak bir şirket aracılığıyla balıkların Yunanistan'a satılacağı açıklanmıştır. 14 Mart 2017'de ise İHA kaynaklı habere göre 14 birey İstanbul'da bir balıkçıya sergi amaçlı satılmıştır.

Türkiye'nin de taraf olduğu antlaşmalarla koruma altında olan bu türün avcılığına, satışına ve sergilenmesine ilişkin yasak T.C. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın yayınladığı 4/1 Numaralı Ticari ve 4/2 Numaralı Amatör Amaçlı Su Ürünleri Avcılığının Düzenlenmesi Hakkında Tebliğlerde (No: 2016/35, 36) yer almadığı için ne yazık ki balıkçılarda türün korunmasına ilişkin yaptırım hakkında bir farkındalık oluşturulamamıştır.

Ton balıkları gibi ticari değeri yüksek balıkların avcılığını hedefleyen bir gırgır teknesi tarafından hedef dışı avlanan Manta bireyleri düşük ticari değerlerine rağmen balıkçı tarafından değerlendirilmek istenmiş ve satışları için karaya çıkarılmıştır. Mantaların avlandıktan sonra geri bırakılmaları sonrasındaki yaşam oranları ile ilgili az sayıda çalışma olmasına rağmen, mevcut çalışmalar türün ellenmesinin, sudan dışarı çıkarılmasının ve gemiye alınmasının yaşam oranlarını çok düşürdüğünü, bu nedenle en iyi uygulamanın gırgır ağında görüldüğü anda ağdan serbest bırakılmaları olduğunu işaret etmektedir.

Kamuoyunun, ulusal ve uluslararası sivil toplum örgütlerinin ve ilgili akademisyenlerin tepkisine neden olan manta bireylerinin avcılığı, satışı ve sergisi ile ilgili olarak Türk Deniz Araştırmaları Vakfı ilk günden beri olayı takip etmiş ve tüm ilgili kurumların bilgilendirilmesi, harekete geçmesi ve işbirliği için yoğun çaba sarf etmiştir. Ancak ilgisizlik nedeniyle hiç bir sonuç alınmamış ilgili kurumlar da duyarsız kalmışlardır.

Bu üzücü olaydan bir gün önce ise 10 Mart'ta vakfımız Ulusal Kıkırdaklı Balıklar Koruma Eylem Planı'nı oluşturmak üzere 5 üniversite, 4 STK temsilcisi, ilgili bakanlıktan 1 uzman, 1 balıkçı kooperatifi başkanı, 1 belediye temsilci ile tüm gün süren bir çalıştay düzenlemiştir. Kamuoyuna ve ilgili devlet kurumlarına sunulan Ulusal Eylem Planı Taslağı'nda mevcut Su Ürünleri Avcılığını Düzenleyen Tebliğ'de avlanması yasak olan 5 türe, 12 tür daha köpekbalığı ve vatoz türünün eklenmesi önerilmektedir. Eylem planına bu linkten ulaşılabilir; http://www.tudav.org/images/2017/documents/sark_eylem_plani.pdf

Mantaların korunması konusundaki bu duyarsızlığa karşın kamuoyunun tepkisinin kıkırdaklı balıkların korunması ile ilgili bir farkındalık yarattığı ortadadır. TÜDAV geçen yıl Su

Ürünleri Avcılığının Düzenlenmesi Hakkında Tebliğlere girmesi için nesli tehlike altındaki kıkırdaklı balıkların eklenmesini önermiş ancak bir tür hariç hepsi reddedilmişti. Vakfımız

ilgili kurumların harekete geçmesi ve ulusal düzeyde yasal boşlukların giderilmesi için atılacak adımlara devam edecek ve takipçisi olacaktır. Durumun uluslararası boyutunun takibi için de TÜDAV, IUCN'in mantalar için yeni yayınladığı küresel koruma stratejisinin uygulanmasına destek olacaktır.

İlgili Kişi
Dr. Arda M. Tonay
05359402222
atonay(at)istanbul.edu.tr

Mantalar hakkında

Kulaklıfolya, Şeytan balığı ve Manta gibi isimler verilen *Mobula* cinsine ait türler okyanus göçer (okyanodrom) yüzücü (pelajik) kıkırdaklı balıklardır. Kıta sahanlığı üstünde bulunurlar. Canlı doğururlar (ovovivipar) ve bir batında 1-2 yavru veririler. IUCN kriterlerine göre soyu tehlike altında olan türler olup, çeşitli uluslararası, bölgesel ve ulusal antlaşma, sözleşme ve kanunlarla avcılıkları, karaya çıkarılmaları, satışı ve sergilenmeleri yasaklanmıştır.

Türlerin uluslararası boyutta korunmasına ilişkin olarak CMS Ek I & II (2014), Avrupa Birliği (2015), IATTC (2015) ve CITES (2016) hükümleri vardır; ayrıca, *Mobula mobular* türü GFCM (2015), Barselona Konvansiyonu SPA/BD Protokolü Ek II (2001) ve Bern Konvansiyonu Ek II (2001)'de yer almaktadır. Türkiye CITES ve GFCM, Barselona Konvansiyonu ve Bern Konvansiyonu'na taraf ülkedir.

TÜDAV hakkında

Türk Deniz Araştırmaları Vakfı (TÜDAV), 20 yıldır Türkiye denizlerinde bilimsel çalışmaları yürütmekte olup Türkiye'nin deniz yaşamını ve biyolojik çeşitliliğini koruma çalışmaları öncelikleri arasındadır. Aynı zamanda karaya vuran ölü ve yaralı deniz memelileri üzerine uzun soluklu çalışmalar yürüten TÜDAV, ACCOBAMS, UNEP, MedPAN ve CIESM gibi uluslararası kuruluşlar ile ortak projelere imza atan, dünya çapında da çalışmaları takip edilen bir kurumdur.